

Լ Ե Ռ Ն Ա Յ Ի Ն Ղ Ա Ր Ա Ֆ Ա Ղ Ի Հ Ա Ն Ր Ա Պ Ե Տ ՈՒ Թ Յ Ա Ն Կ Ա Ռ Ա Վ Ա Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

« _____ » _____ 2015թ.

N _____ -Ն

ք . Ստե փան ակ ե ր տ

**Լ Ե Ռ Ն Ա Յ Ի Ն Ղ Ա Ր Ա Ֆ Ա Ղ Ի Հ Ա Ն Ր Ա Պ Ե Տ ՈՒ Թ Յ Ա Ն Մ Ա Ր Տ ՈՒ Ն ՈՒ Շ Ր Ջ Ա Ն Ի
Հ Ա Մ Ս Ն Ք Ն Ե Ր Ի Գ Յ ՈՒ Ղ Ա Ս Ն Տ Ե Ս ՈՒ Թ Յ Ա Ն Զ Ա Ր Գ Ա Ց Մ Ա Ն
2015 Թ Վ Ա Կ Ա Ն Ի Ծ Ր Ա Գ Ի Ր Ը Հ Ա Ս Տ Ա Տ Ե Լ ՈՒ Մ Ա Մ Ի Ն**

Հ ի մ ք ը ն դ ու ն ե լ ո վ « Ի ր ա վ ա կ ա ն ակ տե ր ի մ ա ս ի ն » Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ք ա ղ ի Հ ա ն ր ա պ ե տ ու թ յ ա ն օ ր ե ն ք ի 13-ր դ հ ո դ վ ա ծ ը Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ք ա ղ ի Հ ա ն ր ա պ ե տ ու թ յ ա ն կ առ ա վ ա ր ու թ յ ու ն ը **n p n շ ու մ է .**

1. Հ ա ս տ ա տ ե լ Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ք ա ղ ի Հ ա ն ր ա պ ե տ ու թ յ ա ն Մ ա ր տ ու ն ու շ ր ջ ա ն ի հ ա մ ա յ ն ք ն ե ր ի գ յ ու դ ա տ ն տ ե ս ու թ յ ա ն գ ա ր գ ա ց մ ա ն 2015 թ վ ա կ ա ն ի ծ ր ա գ ի ր ը (ա յ ս ու հ ե տ՝ Ծ ր ա գ ի ր)՝ հ ա մ ա ձ ա յ ն հ ա վ ե լ վ ա ծ ի :

2. Մ ա հ մ ա ն ե լ , ո ր

1) Ծ ր ա գ ի կ ա տ ա ր մ ա ն հ ս կ ո դ ու թ յ ու ն ը վ ե ր ա պ ա հ վ ու մ է Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ք ա ղ ի Հ ա ն ր ա պ ե տ ու թ յ ա ն գ յ ու դ ա տ ն տ ե ս ու թ յ ա ն ն ա ի ս ար ա ր ու թ յ ա ն ը .

2) Ծ ր ա գ ի շ ր ջ ա ն ա կ ն ե ր ու մ ի ր ա կ ա ն ա ց վ ո դ մ ի ջ ո ց առ ու մ ն ե ր ի պ ա տ ա ս ի ս ա ն ա տ ու է հ ա ն դ ի ս ա ն ու մ Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ք ա ղ ի Հ ա ն ր ա պ ե տ ու թ յ ա ն Մ ա ր տ ու ն ու շ ր ջ ա ն ի վ ա ր չ ա կ ա գ մ ը .

3) Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ք ա ղ ի Հ ա ն ր ա պ ե տ ու թ յ ա ն Մ ա ր տ ու ն ու շ ր ջ ա ն ի վ ա ր չ ա կ ա գ մ ը ե ո ա մ ս յ ա կ ա յ ի ն հ ա շ վ ե տ վ ու թ յ ու ն է ն ե ր կ ա յ ա ց ն ու մ Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ք ա ղ ի Հ ա ն ր ա պ ե տ ու թ յ ա ն գ յ ու դ ա տ ն տ ե ս ու թ յ ա ն ն ա ի ս ար ա ր ու թ յ ու ն ս ու յ ն Ծ ր ա գ ի շ ր ջ ա ն ա կ ն ե ր ու մ ի ր ա կ ա ն ա ց վ ա ծ մ ի ջ ո ց առ ու մ ն ե ր ի մ ա ս ի ն .

4) Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ք ա ղ ի Հ ա ն ր ա պ ե տ ու թ յ ա ն գ յ ու դ ա տ ն տ ե ս ու թ յ ա ն ն ա ի ս ար ա ր ու թ յ ու ն ը տ ն տ ե ս ա կ ա ն տ ա ր ի ն ա վ ա ր տ ե լ ու ց հ ե տ ու՝ ե ո ա մ ս յ ա ժ ա մ կ ե տ ու մ Լ ե ո ն ա յ ի ն Ղ ա ր ա ք ա ղ ի Հ ա ն ր ա պ ե տ ու թ յ ա ն կ առ ա վ ա ր ու թ յ ու ն է ն ե ր կ ա յ ա ց ն ու մ հ ա շ վ ե տ վ ու թ յ ու ն՝ կ ա տ ա ր ա ձ ա շ ի ս ա տ ա ն ք ն ե ր ի ն ի ր ա կ ա ն ա ց ր ա ծ մ ի ջ ո ց առ ու մ ն ե ր ի մ ա ս ի ն :

3. Մ ու յ ն ո ր ո շ ու մ ն ու ժ ի մ ե ջ է մ տ ն ու մ պ ա շ տ ո ն ա կ ա ն հ ր ա պ ար ա կ մ ա ն ը հ ա շ ո ր դ ո դ օ ր վ ա ն ի ց :

**Լ Ե Ռ Ն Ա Յ Ի Ն Ղ Ա Ր Ա Ֆ Ա Ղ Ի
Հ Ա Ն Ր Ա Պ Ե Տ ՈՒ Թ Յ Ա Ն Վ Ա Ր Ջ Ա Պ Ե Տ**

Ա . Հ Ա Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Յ Ա Ն

Հավելված
Լեռնային Ղարաբաղի
Հանրապետության կառավարության
2015 թվականի _____ -ի
N _____ - Ն որոշման

**ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

**ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ
ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ 2015 ԹՎԱԿԱՆԻ**

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

- I. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏ ԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ
- II. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑ ՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑ ԱՌՈՒՄՆԵՐԸ
- III. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑ ՈՒՄԻՑ ԱԿՆԿԱԼ ՎՈՂ ԱՐԴՅ ՈՒՆՔՆԵՐԸ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետության Մարտունու շրջանի համայնքների գյուղատնտեսության զարգացման 2015 թվականի ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ընդգրկում է Բերդաշեն, Գիշի, Էմիշճան, Ջարդանաշեն, Խնուշինակ, Կարմիր Շուկա, Կոլխոզաշեն, Ճարտար, Մաճկալաշեն, Շեխեր, Ջիվանի, Սարգսաշեն, Սոս, Մայիտակաշեն, Վարանդա, Քարահունջ և Քերթ համայնքները, որոնց հեռավորությունը մայրաքաղաք Ստեփանակերտից տատանվում է 29-55 կիլոմետրի սահմաններում, իսկ Մարտունի շրջկենտրոնից՝ 10-47 կիլոմետրի սահմաններում:

Մարտունու շրջանի համաչափ զարգացումը մեծապես պայմանավորված է համայնքների գյուղատնտեսության զարգացմամբ, քանի որ ներկայումս և տեսանելի հեռանկարում շրջանի բնակչության մեծ մասի կենսամակարդակի բարձրացման աղբյուր են լինելու այն եկամուտները, որոնք ստացվում են գյուղատնտեսական արտադրությունից և գյուղատնտեսության բնագավառում վարձու աշխատանքից՝ հաշվի առնելով շրջանում առկա հողային, աշխատանքային, տեխնիկական ռեսուրսների առկայությունը:

Սույն Ծրագրով ներկայացվում են Մարտունու շրջանի համայնքների գյուղատնտեսության զարգացման 2015 թվականի իրականացվելիք միջոցառումները և ակնկալվող արդյունքները:

I. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊՍԱԿ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Նպատակը.

Վերջին տարիներին բնակչի մայակական անբարենպաստ պայմանները բացասաբար են անդրադարձել շրջանի բնական կերտահանդակներին՝ արոտավայրերի ու խոտհարքների բերքատվության վրա, ինչը կարող է հետագայում խնդիրներ առաջացնել անասունների կերակրման առումով՝ ազդելով կենդանիների մթերատվության վրա:

Հաշվի առնելով գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքում անասնաբուծության ճյուղի տեսակարար կշռի ավելացման անհրաժեշտությունը, անասնազլխաքանակի աճի միտումները և դրանով պայմանավորված անասնակերի բազային կայունացման կարևորությունը, ինչպես և անհողերի արդյունավետ օգտագործման անհրաժեշտությունը, առաջարկվում է շրջանում առկա բազմամյա խոտաբույսերի մշակության համար պիտանի տարածքները դնել կորնգանի մշակության տակ:

Սույն Ծրագրի հիմնական նպատակն է Լեռնայի Ղարաբաղի Հանրապետության Մարտունու շրջանի համայնքներում կերային կայուն բազայի ստեղծումը՝ հաշվի առնելով անասնաբուծության զարգացման դրական առաջընթացը:

Խնդիրները.

1) համայնքներում գյուղատնտեսության ճյուղերի համաչափ զարգացման համար անհրաժեշտ պայմաններին ստեղծում:

2) կ եր ար տադր ու թյ ան և ան սս ն ար ու ծ ու թյ ան գ ար գ աց մ ան հ ամ ար ն պաս տավ ու ր պայ մ ան ն եր ի ս տեղ ծ ու մ .

3) առ կ ա գյ ու դ ատն տե ս ակ ան ն շ ան ակ ու թյ ան հ ող եր ի լ ի ար ժ ե ք ո գ տազ ու թ ծ մ ան և հ ող եր ի վ ի ճ ակ ի ք ար ե լ ավ մ ան հ ամ ար հ ն ար ավ ու թյ ու ն ն եր ի ս տեղ ծ ու մ :

II. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑ ԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

Մար տու ն ու շ ր ջ ան ի հ ամ այ ն ք ն եր ու մ կ ատար ած ու ս ու մ ն սս իր ու թյ ու ն ն եր ը ց ույ ց ե ն տալ ի ս , ուր հ ամ այ ն ք ն եր ու մ կ եր ար տադր ու թյ ան և ան սս ն ար ու ծ ու թյ ան գ ար գ աց մ ան հ ամ ար , առ աջ ն ահ եր թ , ան հ ր աժ ե շ տ է իր ակ ան աց ն ե լ կ եր այ ի ն ք ազ մ ամյ ա խո տար ույ ս եր ի մ շ ակ ու թյ ու ն (կ ուր ն գ ան):

Բազ մ ամյ ա կ եր այ ի ն մ շ ակ ար ույ ս եր ի տար ած ք ն եր ի ը ն դ լ այ ն ու մ ը կ ար ն ու թ լ ու մ է ի ն չ պե ս ան սս ու ն ն եր ի հ ամ ար կ եր այ ի ն ք ազ այ ի ապահ ո վ մ ան , այ ն պե ս է լ վ ար ե լ ահ ող եր ի կ առ ու ց վ ած ք ի ք ար ե լ ավ մ ան տե ս ան կյ ու ն ի ց : Ծր ազ ր ո վ ն ախա տե ս վ ու մ է ք ազ մ ամյ ա խո տար ույ ս եր ի 220 հ ե կ տար տար ած ք ի մ շ ակ ու թյ ան հ ամ ար հ ատկ աց ն ե լ 6 930 000 Հ Հ դր ամ : Ն շ վ ած ֆ ի ն ան ս ակ ան մ ի ջ ո ց ն եր ը կ տր ամ ադր վ ե ն ք ազ մ ամյ ա խո տար ույ ս եր ի տակ ն ախա տե ս վ ած տար ած ք ն եր ի մ շ ակ ու թյ ան հ ամ ար (դ ի գ վ առ ե լ ի ք ի ձ ե ո ք եր ու մ) ան հ ատ ույ ց շ ր ջ ան ի վ ար չ ակ ազ մ ի կ ող մ ի ց ն եր կ այ աց վ ած հ ամ ապատաս ի ս ան հ այ տ ի հ ի մ ան վ ր ա Լ ե ո ն այ ի ն Ղ ար ար աղ ի Հ ան ր ապե տ ու թյ ան գյ ու դ ատն տե ս ու թյ ան ն ախար ար ու թյ ան կ ող մ ի ց 2015 թ վ ակ ան ի պե տակ ան քյ ու ջ ե ո վ «Ե ն թ աշ ր ջ ան այ ի ն ծ ր ազ ր եր ի իր ակ ան աց ու մ » մ ի ջ ո ց առ մ ամ ք ն ախա տե ս վ ած մ ի ջ ո ց ն եր ի ց , ի ս կ հ ամ ապատաս ի ս ան ք ան ակ ու թյ ամ ք ս եր մ աց ու ն հ ո ո գ տազ ու թ ծ ող ն եր ի ն կ տր ամ ադր վ ի Լ ե ո ն այ ի ն Ղ ար ար աղ ի Հ ան ր ապե տ ու թյ ու ն ու մ կ եր ար տադր ու թյ ան և ան սս ն ար ու ծ ու թյ ան գ ար գ աց մ ան 2015-2017 թ վ ակ ան ն եր ի ծ ր ազ ր ի շ ր ջ ան ակ ն եր ու մ :

Ծր ազ ր ի իր ազ ու թ ծ մ ան հ ամ ար 2015 թ վ ակ ան ի ն պահ ան ջ վ ող ն եր դր ու մ ն եր ն ը ս տ հ ամ այ ն ք ն եր ի և Ծր ազ ր ի իր ազ ու թ ծ մ ան հ ամ ար 2015 թ վ ակ ան ի ն պահ ան ջ վ ող ն եր դր ու մ ն եր ն ը ս տ ե ո ամ սյ ակ ն եր ի ն եր կ այ աց վ ած ե ն NN 1 և 2 աղյ ու ս ակ ն եր ու մ :

Աղյ ու ս ակ N 1

ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՄԱՆ Հ ԱՄԱՐ 2015 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ՊԱՀ ԱՆՋՎՈՂ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐՆ ԸՍՏ Հ ԱՄՍՅ ՆՔՆԵՐԻ

/Հ Հ դր ամ/

<i>Հ/հ</i>	<i>Հ ամ այ ն ք ը</i>	<i>Ն ախա տե ս վ ու մ է ց ան ք ս (հ ե կ տար)</i>	<i>Պ ահ ան ջ վ ող դ ի գ վ առ ե լ ի ք ի գ ու մ ար ը</i>
1	Բ եր դ աշ ե ն	40.7	1 282 050
2	Գ ի շ ի	26.5	834 750
3	Ե մ ի շ ճ ան	8.0	252 000
4	Զ ար դ ան աշ ե ն	6.2	195 300
5	Խ ն ու շ ի ն ակ	6.2	195 300
6	Կ ար մ իր Շ ու կ ա	15.3	481 950
7	Կ ո յ խ ո գ աշ ե ն	2.0	63 000
8	Ճ ար տար	11.2	352 800
9	Մ աճ կ այ աշ ե ն	8.2	258 300
10	Շ ե խ ե ր	17.3	544 950

11	Ջիվանի	10.2	321 300
12	Մարգարեան	13.5	425 250
13	Սոս	20.4	642 600
14	Սյիտակաշեան	9.0	283 500
15	Վարանդա	6.0	189 000
16	Քարահունջ	4.0	126 000
17	Քերթ	15.3	481 950
Ընդամենը		220.0	6 930 000

Աղյուսակ N 2

**ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ 2015 ԹՎԱԿԱՆԻՆ
ՊԱՀԱՆՁՎՈՂ ՆԵՐՂՐՈՒՄՆԵՐՆ ԸՍՏ ԵՌԱՄՍՅ ԱԿՆԵՐԻ**

/ՀՀ դրամ/

Հ/հ	Ներդրումներին պատասխան	2015 թվական	այդ թվում՝ ըստ ենթակայանների			
			1-ին	2-րդ	3-րդ	4-րդ
1.	Կերպարանի ֆազմամյա խոտաբույսերի մշակութային	6 930 000		3 189 000	3 741 000	

III. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԻՑ ԱԿՆԿԱԼ ՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Համապատասխան ներդրումներ կատարելու դեպքում սույն Ծրագրի իրականացումից ակնկալվում է Մարտունու շրջանի համայնքներում գյուղատնտեսության ոլորտում կերպարտադրության և անասնաբուծության զարգացման առաջընթաց, որն առաջիկա տարիներին կդրսևորվի հետևյալ արդյունքներով՝

1) դրական տեղաշարժեր կլինեն բուսաբուծության և անասնաբուծության ներձյուղային կառուցվածքում. կավելանան կերպարանի մշակաբույսերի տարածքները, կաթի և մսի համախառն արտադրությունը.

2) կերպարանի մշակաբույսերի մշակությունը դրական ազդեցություն կունենա գյուղատնտեսական հողատեսքերի բերրիության բարձրացման վրա: Այն, որպես ցանքաշրջանառության կարևոր օղակ, կնպաստի դաշտերի մոլախոտերից մաքրմանը, հողի կառուցվածքի բարելավմանը և ազոտով հարստացմանը, կբարձրանա դրանից հետո մշակվող կուլտուրաների բերքատվությունը.

3) անասնազլխաքանակի ավելացման արդյունքում կբարձրանա բնական կերահանդակներին օգտագործման մակարդակը.

4) տեղական արտադրության հաշվին կբարձրանա անասնաբուծական մթերքներով ապահովվածությունը մակարդակը.

5) անասնաբուծական մթերքներին արտադրության ծավալներին ավելացումը կնպաստի վերամշակման ճյուղի զարգացմանը.

6) գյուղատնտեսության ոլորտի գործունեության արդյունքում կբարձրանա բնակչության զբաղվածությունը մակարդակը, կավելանան եկամուտները:

Իրականացվող ներդրումների հաշվին կկատարվի 220 հեկտար քաղաքացիական կերային խոտաբույսերի ցանքս՝ 2015 թվականի գարնանը նաշնանը, որից հետագա տարիներին կսպասեցվի միջինը 1090-1180 տոննա համախառն բերք՝ տարվա կտրվածքով, 1 տոննայի միջին արժեքը կազմում է 35 000 ՀՀ դրամ: Ստացված կերակուլ տուրաների օգտագործման դեպքում ակնկալվում է ստանալ շուրջ 41 տոննա միս՝ կենդանի քաշով, որի ընդհանուր արժեքը գործող գներով կազմում է 41 000 000 ՀՀ դրամ:

**ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ**

Լ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ